Oświadczenie złożone
przez senator Ewę Monikę Kaliszuk
na 60. posiedzeniu Senatu
w dniu 10 czerwca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do ministra sprawiedliwości, prokuratora generalnego Waldemara Żurka

Szanowny Panie Ministrze!

W związku z przyjęciem przez Radę Ministrów projektu ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji, UD80, dotyczącej odejścia od instytucji ubezwłasnowolnienia oraz skierowaniem go do dalszych prac parlamentarnych zwracam się z prośbą o przekazanie pełnej informacji dotyczącej konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy.

Projektowane rozwiązania mają charakter fundamentalnej reformy społecznej i prawnej dotyczącej zarówno osób z niepełnosprawnościami, jak i ich rodzin, opiekunów prawnych oraz instytucji odpowiedzialnych za ochronę osób niesamodzielnych. W związku z tym niezwykle istotne jest zapewnienie pełnej transparentności procesu legislacyjnego oraz możliwości rzetelnej analizy zgłaszanych w toku konsultacji uwag i zastrzeżeń.

Do mojego biura senatorskiego wpływają obecnie liczne sygnały od rodzin, rodziców oraz opiekunów osób ze znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną, którzy wyrażają poważne obawy dotyczące praktycznych skutków wdrożenia nowych rozwiązań. Środowiska te wskazują m.in. na lęk związany z bezpieczeństwem osób całkowicie niesamodzielnych, odpowiedzialnością za decyzje medyczne, ochroną przed manipulacją i wyłudzeniami oraz z przyszłością rodzin sprawujących całodobową opiekę nad swoimi bliskimi. W przestrzeni publicznej coraz wyraźniej widoczne są społeczny niepokój związany z projektowaną reformą oraz poczucie niewystarczającego wysłuchania części środowisk rodzin i opiekunów osób najbardziej zależnych. Tym bardziej konieczne jest pełne przedstawienie przebiegu konsultacji społecznych oraz zgłaszanych w ich toku stanowisk.

W szczególności proszę o przekazanie: raportu z konsultacji publicznych projektu ustawy; pełnej tabeli uwag zgłoszonych podczas konsultacji publicznych, opiniowania oraz uzgodnień międzyresortowych wraz ze stanowiskiem projektodawcy wobec każdej zgłoszonej uwagi; listy organizacji społecznych, środowisk eksperckich, organizacji osób z niepełnosprawnościami, organizacji rodziców i opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz innych podmiotów uczestniczących w konsultacjach projektu; informacji, które spośród zgłoszonych uwag zostały uwzględnione, częściowo uwzględnione lub odrzucone, wraz z uzasadnieniem; informacji, czy w toku konsultacji zgłaszano uwagi dotyczące zgody na leczenie i reprezentacji medycznej, ochrony osób głęboko niesamodzielnych przed manipulacją i wyłudzeniami, roli rodziców i opiekunów prawnych po wejściu w życie ustawy, skutków społecznych reformy dla rodzin sprawujących całodobową opiekę, a także organizacyjnego przygotowania państwa do wdrożenia nowych rozwiązań.

Proszę również o przekazanie informacji dotyczącej oceny skutków regulacji projektu ustawy wraz z analizami dotyczącymi wpływu reformy na rodziny osób ze znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby wymagające stałej opieki.

Przekazanie wymienionych informacji umożliwi mi, jako senatorowi, dokonanie rzetelnej analizy skutków projektowanych zmian oraz ocenę, czy głos wszystkich zainteresowanych środowisk został należycie uwzględniony w toku prac legislacyjnych.

W licznych głosach rodzin wybrzmiewa obawa, że wieloletnia odpowiedzialność rodziców za bezpieczeństwo i codzienne funkcjonowanie osób niesamodzielnych może zostać zastąpiona rozwiązaniami instytucjonalnymi, które nie dają wystarczającej gwarancji ciągłości opieki i należytej ochrony. W świetle zgłaszanych przez rodziny i opiekunów wątpliwości zasadne wydaje się również rozważenie dalszego pogłębienia dialogu społecznego wokół projektowanych rozwiązań, w szczególności poprzez wysłuchanie środowisk rodziców i opiekunów osób ze znaczną i głęboką niepełnosprawnością intelektualną, jeśli ich udział w dotychczasowych konsultacjach nie miał charakteru wystarczająco reprezentatywnego.

Będę wdzięczna za przedstawienie szczegółowych informacji we wspomnianym zakresie.

Ewa Monika Kaliszuk